

FARMAZIA - ARABAKO ESI-A

Lehen Mailako Farmazia

farmacia.primariaosiaraba@osakidetza.eus

2022ko Urria

2022KO GRIPEA + COVID TXERTAKETA-KANPAINA

1

[Jarraitu irakurtzen](#)

COVID-19: NOBEDADEAK

RNAm bibalenteen txerto berriak

COVID-19 txertaketa-estrategia eguneratzea Euskadin

2

[Jarraitu irakurtzen](#)

TXIMINOAREN BAZTANGA (MONKEYPOX)

Osakidetzako Plan Operatiboa eguneratzea

3

[Jarraitu irakurtzen](#)

BIOANTZEKOAK: EMAK BERE TRUKAGARRITASUNA BERMATZEN DU

EBk trukagarritzat jotzen ditu sendagai bioantzekoak

4

[Jarraitu irakurtzen](#)

AEMPS-EN SEGURTASUN-ALERTAK

Kodeina eta ibuprofenoaren elkartek: giltzurrunetako toxikotasuna, gastrointestinala eta metabolikoa

Terlipresina: 1 motako sindrome hepatorenalean erabiltzeko gomendio berriak

5

[Jarraitu irakurtzen](#)

OSAKIDETZAREN BI PROIEKTU HAUTATUAK PRAKTIKA SEGURU ONENEN ARTEAN

Osasun Sistema Nazionalaren pazientearen segurtasunaren munduko eguna ospatzeko jardunaldian aurkeztu ziren

6

[Jarraitu irakurtzen](#)

ERREZETAN AGINDUTAKO SENDAGAIEN HILEKO BERRITASUNAK

2022ko iraileko nobedadeak

7

[Jarraitu irakurtzen](#)

HORNIDURA-GABEZIAK ETA HORNIDURA-BERREZARPENAK

2022ko iraileko garrantzitsuenak nabarmenduko ditugu

8

[Jarraitu irakurtzen](#)

ARGITALPEN INTERESGARRIAK

INFAC: "Hipertentsio arterialaren tratamendu farmakologikoa eguneratzea"

COVID-19 txertoei buruzko Farmakozaintzaren 17. txostena

9

[Jarraitu irakurtzen](#)

GATEKEEPER PROIEKTUA: ERREKLUTAMENDU-ALDIA LUZATZEA

Pazienteak errekrutatze epea 2022ko amaierara arte luzatu da

10

[Jarraitu irakurtzen](#)

COVID-19ARI AURRE EGITEKO ANTIBIRALAK JASOTZEKO IRIZPIDEAK EGUNERATZEA

11

[Jarraitu irakurtzen](#)

1

2022ko GRIPEA + COVID TXERTAKETA-KANPAINA

Gripearen aurkako 2022ko txertaketa-kanpaina urriaren 3an hasi zen, eta 2022ko abenduaren 31ra arte iraungo du. Xede-populazioa aurreko kanpainetako bera da (ikus kanpainaren txostena [hemen](#)).

Arrisku estrategikoko taldea denez, aurreko urteetan bezala, instituzionalizatutako pertsonen txertaketa astebete lehenago hasi zen, irailaren 26an. Txertaketa herritar guztiei zabalduko zaie urriaren 31tik aurrera.

Aurten, berrikuntza gisa, **gripearen aldi bereko txertaketa eskaintzen da, COVID-19aren aurkako oroitzapen-dosiarekin batera.**

COVID oroitzapeneko dosi horretarako txerto Bibalentea erabiltzen da, jatorrizko aldaera eta Omicron BA.4/5 aldaerak barne hartzen dituen, 5 eta 11 urte bitarteko haurren kasuan izan ezik, horietan Pfizer pediatrikoa erabiliko baita, bibalentea 12 urtetik aurrera bakarrik erabil daitekeelako.

Oroitzapen-dosi hori lehen txertaketa burutu duten pertsonen ematen zaie (informazio gehiago COVID-19 Nobedadeak albistean).

Aurten banatuko diren gripearen aurkako txertoak iazko berberak dira (konposizioa 2022/23 denboraldira egokituta):

- **FLUARIX TETRA®**: birus zatikatuen eta inaktibatuen txerto tetrabalentea. **Biztanleria orokorrari txertoa jartzeko, 6 hilabetetik aurrera.** Muskulu barneko administrazioa. Arrautza, formaldehidoa eta gentamizinen arrastoak izan ditzake.

- **EFLUELDA®**: zatitutako eta inaktibatutako birusen dosi handiko txerto tetrabalentea. **65 urte edo gehiagoko paziente instituzionalizatuak zuzendua.** Muskulu barneko administrazioa (ahal dela) edo larruazalpekoa. Arrautza eta formaldehidoaren arrastoak izan ditzake (ez du antibiotikorik).

Biak aurrez kargatutako xiringetan aurkezten dira, eta horiekin batera 0,6 x 25 mm-ko biosegurtasun-gailua duten orratzak hornitzen dira.

Alergia duten pazienteak:

- **antibiotiko aminoglukosidoen alergia** izanez gero, Fluarix Tetra® kontraindikaturik dago (gentamizina dauka). Aitzitik, Efluelda® paziente horiei eman dakieke, antibiotikorik ez duelako, baina Fitxa Teknikoaren arabera, 60 urte edo gehiagoko helduentzat bakarrik dago baimenduta.

- **Arrautzarekiko erreakzio larriaren (anafilaxia)** aurrekari baieztatua badago, bi txertoak kontraindikaturik daude. Farmazia-zerbitzuak atzerriko txerto bat (**FLUBLOK®**) eskuratzeko izapideak egin ditu. Txerto horrek ez du arrautza- edo antibiotiko-aztarnarik, eta **arrautzari alergia dioten pertsonen edo Efluelda jasotzeko hautagai ez diren** eta 18 urte edo gehiago dituzten aminoglukosidoen alergia dioten pertsonen txertoa jartzeko erabiltzen da.

[HASIERA itzuli](#)

2

COVID-19: NOBEDADEAK

RNA bibalentearen txerto berria

2022ko irailean, RNAm-ren hiru txerto baimendu dira COVID-19aren aurka, Omicron aldaera zirkulatzailer berrietara egokituta.

Osakidetzan **Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (Pfizer)** dago. Fitxa teknikoak [esteka honetan](#) kontsulta daiteke, eta jatorrizko anduiaren eta Omicron BA.4-5 aldaeren aurrean babesa eskaintzen du eta gaur egun egiten ari den gripea + COVID txertaketa-kanpainan erabiltzen da.

Txerto bibalente horiek EZ dira lehen txertaketan erabiltzen, **oroitzapen-dosi gisa** baizik, **lehen txertaketa-pauta aldeztu aurretik amaitu duten eta 12 urte edo gehiago dituzten pertsonentzat bakarrik**. 5 eta 11 urte bitarteko haurren kasuan, pediatriako Pfizer monobalentea ematen da oroitzapen-dosi gisa.

Lehen txertaketarako txerto monobalenteak erabiltzen jarraitzen da.

COVID-19aren aurkako txertaketa-estrategia eguneratzea Euskadin

Aurrekoarekin lotuta, irailaren 26an eguneratu egin da [Euskadin COVID-19 txertaketa-estrategiaren dokumentua](#), zeinak RNAm-ren txertoen (monobalenteak zein bibalenteak) eta Nuvaxovid® txertoaren (laster eskuragarri egongo dena) indikazioekin lotutako alderdi guztiak jasotzen baititu, bai eta arrisku-taldeen txertaketa ere.

Era berean, Asistentzia Sanitarioko Zuzendaritzak dokumentu bat eman du, COVID txertaketarekin lotutako **alderdi praktikoak** biltzen dituen, eta [hemen](#) kontsulta daitekena.

Horien artean, **oroitzapen-dosia emateko gutxieneko tartea** nabarmendu behar dira:

- **Txertoaren azken dosiaren ondorengo gutxieneko tartea, kasu guztietan**, immunodepresioa duten pertsonak barne: **5 hilabete**.
- **Infekzioaren ondorengo gutxieneko tartea: 5 hilabete**, honako kasu hauetan izan ezik: **80 urtetik gorako pertsonak**, **adineko egoiliarak** edo **immunosupresio larria**, **3 hilabete** itxaron behar dute.

COVID oroitzapen-dosi hori ematen da [Osasun Publikoaren Batzordeak irailaren 22an argitaratutako udazkenerako txertaketa-gomendioak](#) jarraituz.

[HASIERA itzuli](#)

3

TXIMINOAREN BAZTANGA (MONKEYPOX)

Irailaren 7an **Osakidetzako tximinoaren baztangaren aurkako txertaketa-plan operatiboaren eguneratze** berri bat argitaratu da, abuztuan argitaratutako [Osasun Publikoaren Batzordean adostutako txertaketa-estrategiaren berrikuntzak](#) jasotzen dituen (abuztua-2022ko FarmaHitzak).

Gogorarazi nahi dizuegu txertoen eskuragarritasuna mugatua dela, eta, beraz, txertoa jartzeko lehentasuna ematen ari gatzazkiela esposizio-arrisku handiena duten herritarrei, eta **18 urtetik gorako pertsonen dermis barneko bidetik (0,1 ml) ematen ari gatzazkiela**, eskuragarri dauden bideak optimizatzeko. **Larruazalpeko bidea (0,5 ml) oraindik erabiltzen da 18 urtetik beherakoei, haurdunei eta immunosupresioa duten pertsonen txertoa jartzeko.**

Txertaketa-pauta osoak bi dosi ditu, gutxienez 28 egunez bereizita, baina gaur egun lehen dosia baino ez da ematen. Txertaketa bigarren dosiarekin osatuko da txerto gehiago daudenean, immunodepresioa duten pertsonen kasuan izan ezik, horiei pauta osoa emango baitzaie.

Osakidetzaren Plan Operatiboa kontsultatzeko klikatu [hemen](#)

[HASIERA itzuli](#)

4

BIOANTZEKOAK: EMAK BERE TRUKAGARRITASUNA BERMATZEN DU

EMak baieztatu duenez, **EBn onartutako sendagai bioantzekoak trukagarriak dira beren erreferentziazko sendagaiarekin edo baliokide den bioantzeko batekin**, antzeko eraginkortasuna, segurtasuna eta immunogenotasuna erakutsi baitute jatorrizko sendagai biologikoarekiko.

Bioantzekoen erabilera trukagarria estatu kide askotan egiten bada ere, [esteka](#) honetan eskuragarri dagoen adierazpenak EBko ikuspegia harmonizatzen du.

Trukagarritasuna medikamentu bat edo haren bioantzekoa berdin erabiltzeari dagokio, erabilera terapeutiko berarekin. Kontzeptu honek ez du barnean hartzen farmazia mailako ordezkapen automatikoa. Sendagaiak ematerakoan bioantzekoak ordezkatzeari buruzko erabakiak (sendagai bat ematea, beste bat eman beharrean, preskriptoreari kontsultatu gabe) ez dira EMAREN eskumena, estatu kide bakoitzarena baizik. **Espainian, ordezkapena posible da, baina betiere tratamenduaren ardura duen medikuaren ezagutzarekin eta baimenarekin edo zentro asistentzian ezarritako protokoloak jarraituz.**

[HASIERA itzuli](#)

5 AEMPS-EN SEGURTASUN-ALERTAK

- **Kodeina eta ibuprofenoaren elkartea: ez da luzaroan erabili behar eta gomendatutakoak baino dosi handiagoak saihestu behar dira (AEMPS 6/2022 oharra)**

Giltzurrun, gastrointestinal eta metaboliko toxikotasun kasu larriak jakinarazi dira, zenbait kasutan heriotza izan da amaiera, kodeina eta ibuprofenoaren elkartea duten sendagaiekin kodeina gehiegi erabiltzearekin eta mendekotasunarekin lotuak.

Jakinarazitako erreakzioak hauek izan dira: **zulaketa gastrointestinalak, odoljario gastrointestinalak, anemia larria, giltzurrun-gutxiegitasuna, giltzurrun-azidosi tubularra eta hipopotasemia larria**, elkarre hori gomendatutakoak baino dosi handiagoetan denbora luzez erabili ondoren, kodeinarekiko mendekotasuna garatu duten pazienteetan. Kasu gehienak ibuprofeno+kodeina elkarre errezetarik gabe salgai dauden herrialdeetan jakinarazi dira (gure herrialdean ez bezala).

Gogoan izan **elkarre hori gehienez ere 3 egunez erabili** ahal izango dela, eta pazienteei abusu eta mendekotasun arrisku eta zantzuen eta izan ditzaketen ondorio kliniko larrien berri ematea gomendatzen da.

- **Terlipresina: 1 motako sindrome hepatorenalean erabiltzeko gomendio berriak, arrisku larriak saihesteko (AEMPS 5/2022 oharra)**

Espainian, barize esofagogastrikoak haustearen ondoriozko odoljario digestiboa tratatzeko eta 1. motako sindrome hepatorenalaren larrialdiko tratamendurako baimenduta dago terlipresina.

Terlipresinak 1. motako sindrome hepatorenal akutuen tratamenduan dituen onurei eta arriskuei buruzko informazioa berrikusi ondoren, PRACek ondorioztatu du **arnas gutxiegitasun larria agertzeko maiztasuna orain arte fitxa teknikoan deskribatutakoa baino handiagoa** dela, eta **sepsia/shock septikoa balizko kontrako erreakzio gisa identifikatzen da**.

Ondorioz, gomendio eta erabilera-muga berriak ezartzen dira, hala nola giltzurrun-gutxiegitasun oso aurreratua duten pazienteetan eta gibel-gutxiegitasun akutua kronikoaren gainean duten pazienteetan saihestea, onurak arriskuak gainditzeko dituela uste denean izan ezik. Gainera, terlipresinaren lehen dosia eman aurretik, arnasa hartzeko zailtasunak dituzten pazienteak egonkortu egin behar dira, lehendik dagoen arnasa gaixotasun bat berriro agertzen bada edo okerrera egiten badu, eta estu-estu zaindu behar dira tratamenduan zehar.

Sendagai horien fitxa teknikoak eta erabilera-orriak eguneratu egingo dira segurtasun-informazio berri hori jasotzeko.

[HASIERA itzuli](#)

6 OSAKIDETZAREN PRAKTIKA SEGURUAK – “PAZIENTEAREN SEGURTASUNARI BURUZKO MUNDUKO EGUNA” JARDUNALDIA

Irailaren 16an, Osasun Ministerioan jardunaldi bat egin zen pazientearen segurtasunaren munduko eguna ospatzeko. Aurtengo leloa "kalterik gabeko medikazioa" izan da.

Jardunaldian zehar, hainbat autonomia-erkidegotako osasun-zentroetan sendagaien **erabilera segurua sustatzeko** abian jarritako **8 jardunbide onenak aurkeztu ziren**. Praktika horiek Kalterik Gabeko Medikamentuen kanpainaren ildo nagusiak jasotzen dituzte (asistentzia-trantsizioak, paziente kroniko polimedikatuak eta medikamentuen erabilera segurua arrisku handiko egoeretan, bai lehen mailako arretan, bai ospitalean).

Hautatutako zortzi praktiketatik bi Euskadiko osasun-erakundeek ziren (bat lehen mailako arretan eta bestea ospitaleko arretan):

Sendagaiaren erabilera segurua lehen mailako arretan:

- PPI, AIEE, SYSADOAK, TRIPLE WHAMMY eta BENZODIAZEPINEN erabilera hobetzeko diziplina anitzeko eta zeharkako esku-hartzea (Goierrri-Urola Garaiko ESI). [Esteka honetan](#) eskura daiteke.

Medikamentuaren erabilera segurua ospitaleko arretan:

- Paziente kronikoaren (kasuaren kudeaketa) medikazioaren kontziliazioa eta egokitzea, diziplina anitzeko arreta-zirkuitu baten bidez (Arabako ESI). [Esteka honetan](#) eskura daiteke.

Jardunaldiei eta hautatutako praktikei buruzko informazio guztia [esteka honetan](#) kontsulta daiteke.

[HASIERA itzuli](#)

7 ERREZETAN AGINDUTAKO SENDAGAIEN HILEKO BERRITASUNAK

Hauetara 2022ko iraileko berrikuntzak:

Septiembre 2022		
	Cenobamato	Ontozry® 12,5, 50, 100, 150 y 200 mg comp: autorizado y financiado para el tratamiento concomitante de las crisis de inicio focal con o sin generalización secundaria en adultos con epilepsia que no han sido controlados de forma adecuada a pesar del tratamiento previo con al menos 2 antiepilépticos.
	Rivaroxaban	Xarelto® 1 mg/ml granulado susp. oral 2,625 y 5,25 g: autorizado para el tratamiento del tromboembolismo venoso (TEV) y prevención de las recurrencias del TEV en recién nacidos a término, lactantes, niños y adolescentes menores de 18 años después de al menos 5 días de tratamiento inicial con anticoagulación parenteral. NO FINANCIADO
	Romozosumab	Evenity® 105 mg sol. Inyectable, 2 plumas precargadas: autorizado para el tratamiento de la osteoporosis grave en mujeres posmenopáusicas con un elevado riesgo de fractura (ver noticia marzo 2022). FINANCIACIÓN RESTRINGIDA (VISADO): en mujeres que cumplan los siguientes requisitos: • osteoporosis grave (DMO ≤ -3,0 y elevado riesgo de fractura) • tratamiento previo con bisfosfonatos o contraindicación a estos, • fractura previa por fragilidad (fractura osteoporótica mayor en los 24 meses previos), • sin antecedentes de IAM, ACV o enfermedad arterial coronaria (incluidas revascularizaciones y hospitalización por angina inestable). • riesgo cardiovascular bajo o moderado (riesgo <10% en las tablas de Framingham-REGICOR o < 5% en las tablas SCORE). Se establece límite de 12 meses de duración de tratamiento. Enlace a Ficha Técnica

Merkaturatutako printzipio aktibo berria (edo lehendik dagoen bat administratzeko bide berria)

Indikazioa zabaltzea, finantzatzea edo preskripzio- eta banaketa-baldintzak

2020ko urtariletik 2022ko irailera bitarteko nobedadeak jasotzen dituen [dokumenturako esteka](#).

8 HORNIDURA-GABEZIAK ETA HORNIDURA-BERREZARPENAK

Hilabete honetako HORNIDURA-GABEZIA esanguratsuenak:

- **Plurimen** 5 mg konp. (selegilina): atzerriko sendagai gisa eska daiteke. Ez du txostenik behar

HORNIDURA-BERREZARTZEAK:

- **Noiafren® 10 mg** 20 konp. (klobazam)
- **Benoral** ahotiko suspentsioa (fenoximetilpenizilina-benzatina)
- **Rytmonorm 150 mg** konp. (propafenona)

Hornidura-gabeziak esteka honetan kontsulta daitezke:

- [Hornidura gabezien taula](#): Presbiden, zuzenean taula honetara daraman “Hornidura ezak” botoi berria ezarri da.

- [CIMA-AEMPSen: AEMPSen sendagaiak hornitzeko arazoak](#)

9 ARGITALPEN INTERESGARRIAK

- **INFAC buletina: “Hipertentsio arterialaren tratamendu farmakologikoa eguneratzea”**

Buletin honetan, hipertentsioa tratatzeko argitaratutako azken gidak berrikusten dira, eta Osakidetzaren hipertentsioari buruzko Praktika Klinikoaren Gidaliburua (PKG) 2014an argitaratu zenetik gomendioak zein neurritan aldatzen diren ebaluatzen da. Gainera, tratamendu antihipertentsiboaren preskripzioari buruzko ebidentzia berrikusten da. Era berean, [aurkezpen bat](#) ere eskuragarri dago, gaia saioaren batean aztertu nahi izanez gero.

- **COVID-19 txertoei buruzko Farmakozaintzaren 17. txostena:**

Txosten honetan, COVID-19aren aurkako txertoekin lotutako segurtasun-gaiei buruzko informazioa eguneratzen da. Hona hemen ondorioak:

- Comirnaty: miokarditis eta perikarditis arriskua txikiagoa da 5-11 urteko haurrengan 12-17 urteko haurrengan baino.
- Spikevax: miokarditis eta perikarditis arriskua antzekoa da bigarren eta hirugarren dosien ondoren.
- Comirnaty, Spikevax eta Vaxzevria: baztertu egiten da kausazko harremanik egotea txerto horiek ematearen eta kornea-transplanteak errefusaren artean.
- Nuvaxovid: miokarditisa eta perikarditisa identifikatzen dira kontrako erreakzio posibletzat.

Txosten osoa kontsulta daiteke [esteka honetan](#) klik eginez.

10

GATEKEEPER PROIEKTUA: ERREKLUTAMENDU-ALDIA LUZATZEA

Gatekeeper proiektuko "paziente kronikoen polifarmazia kudeatzeko" esku-hartzeak 190 paziente bildu ditu irailera arte Osakidetzan. Helburua 500 pazienteetara ahalik eta gehien hurbiltzea da. Horregatik, pazienteak **errekrutatze** leihoa zabaldu da urte amaierara arte, eta profesional guztien laguntza eskatu da parte hartzeko.

Gogoratu proiektuan paziente berri bat sartzen denean ESIaren berri ematen zaiola LMAko farmaziari (IKZ bidalita), "Tratamenduaren berrikuspena" egin dezan **CheckTheMeds plataformaren bidez**. Tresna horrek datu demografikoak, klinikoak eta tratamendu farmakologikokoak gurutzatzen ditu, eta tratamenduarekin arazoak detektatzeko aukera ematen dio farmazialariari (dosifikazioa, kontrako efektuak, interakzioak, kontraindikazioak, arriskuak, etab.), eta gomendioak igorri familia-medikuari Osabide APren bitartez helarazten zaion berrikuspen txosten batean. Pazientea errekrutatu eta sei hilabete igaro ondoren, beste jardura batzuen artean, LMAko farmaziak medikazioaren berrikuspenaren bigarren txosten bat egin behar du.

Esku hartze proiektu honen protokoloa [esteka honetan](#) kontsulta daiteke.

11

COVID-19ARI AURRE EGITEKO ANTIBIRALAK JASOTZEKO IRIZPIDEAK EGUNERATU DIRA

Irailaren 9an AEMPSeK eguneratu ditu antibiralak (Paxlovid[®], erremdesibir...) jasotzeko hautagai izateko irizpideak SARS-COV-2k eragindako gaixotasun arin eta moderatuaren kasuan, eta orain honako hauek sartzen dira:

1. Immunosuprezioa duten pertsonak eta arrisku handiko beste baldintza batzuk dituztenak, txertaketa-egoera edozein dela ere
2. >80 urte dituzten txertatu gabeko pertsonak
3. >65 urte dituzten txertatu gabeko pertsonak, gaixotasunak aurrera egiteko arrisku-faktore bat gutxienez dutenak
4. Txertatutako pertsonak (> 6 hilabete) >65 urte eta gutxienez aurrera egiteko arrisku-faktore bat dutenak

AEMPS-en irizpideak [esteka honetan](#) kontsulta daitezke.

Lehen Mailako Arretako Farmazia
 ARABAko ESI-A: farmacia.primariaosiaraba@osakidetza.eus
 Farmazialariak: Javier Martínez, Inés San José
 945 006752/ 945 006631

Argitalpen honen edukia Osakidetza Lehen mailako Arretako Farmazialariek egindako hileroko buletinetik egokitu da